

COM VIUEN I MOREN ELS LLEBRERS DELS CANÒDROMS

Ells mai no ho farien

De la gàbia a la pista i de la pista a la gàbia, així viuen els llebrers de les curses. Captiveri i lesions són constants en els quatre anys que, si tenen sort, sofreixen d'existència. Després són carn de laboratori. Davant de la indiferència de les institucions, que no actuen a l'espera d'una denúncia que no arriba mai.

Eduard Company

Un home d'aspecte esparracat surt del canòdrom de la plaça d'Espanya de Barcelona. Dos policies, situats a la porta, l'aturen i l'escorcollen. El deixen marxar. Són prop de les onze del matí i no es corren curses de llebrers. Pel carrer hi ha poques persones; sortint del canòdrom, en comptagotes. Els dos policies efectuen un control. «Eh, per les estrebades de bosses», diuen. «¿Dins del canòdrom?» «No, a fora». «¿I per què a la gent que surt...? No hi ha massa bon ambient, ¿oi?» «No». «¿Xoriços?» «Més, més que xoriços... Més dur que tot això. En fi, ja saps,

¿no?» «Ah, ja: drogues». El policia mira el seu company. Li comenta alguna cosa. La conversa ha acabat.

No gaire més tard, hi ha la pertinent consulta a Xefatura de Policia. «¿Dos agents a la porta del canòdrom? Espera, que ho consulto. Eh, bé, no té importància. Va haver-hi una amenaça de bomba ahir al vespre, i es fa un control rutinari. La gent aposta, perd, i després, enfadada, fa coses d'aquestes.» I no gaire més tard, l'evident comprovació amb la gerència del canòdrom: «¿Amenança de bomba? No, res de res. La primera notícia que en tinc. Una vegada, quan allò de l'Hiperpor. Però ahir, no, no».

Robert Beltran, propietari de llebrers

de cursa, comenta que entre la gent que hi ha en els canòdroms «s'hi pot trobar de tot. Evidentment, en això que em comentes, l'empresa no hi està implicada. I segur que no s'hi troba res de drogues. El que pot haver-hi són els contactes, com en qualsevol bar de la zona». Fernando Alegre, ex-veterinari de la Federació Catalana de Llebrers i dedicat durant quatre anys als canòdroms, és més radical. «Molts dels que van als canòdroms habitualment —diu— són gent inculta, i actuen com a màfies. Però no una màfia elegant; una màfia baixa i mesquina». La Federació té quatre veterinaris que assisteixen a les curses de llebrers, alternant-se la feina rotativament, perquè hi ha

Els llebrers surten de les gàbies cada 48 hores per a córrer 400 m, mentrestant passen el temps tancats en un espai no superior a 1 metre quadrat.

dos canòdroms a la ciutat i es corre a diari. Fernando Alegre va abandonar aquesta pràctica no fa gaire. Segons pròpies paraules, «completament fastiguejat».

Veterinaris d'oficina

És prop del migdia. El fred s'intensifica, però el sol llueix amb força. El públic, no gaire nombrós —és dia feiner—, fa les apostes de rigor. El canòdrom de la Meridiana, a l'altra punta de Barcelona, presenta un aspecte impecable: pulcre i cuidat. Sona un timbre. Els empleats fiquen els llebrers dins les caixes de sortida. Els gossos udolen i lladren. Salta la reixa, es dispara la llebre i els cinc competidors es llancen a una cursa frenètica. Acaba aviat, es diuen els resultats pels altaveus. Majoritàriament, hi ha decepció a la grada. Algú paga una aposta feta a mà, directa. Regna la tranquil·litat.

El veterinari que exigeix el reglament s'està repenjat a la tanca, amb les mans a les butxaques; fa fred. «Només hi ha veterinaris —diu Fernando Alegre— perquè els estatuts de la Federació ho manen. En teoria la seva funció consisteix a practicar les primeres cures cas que un llebrer es lesioni. Però em consta que mai no s'ha posat ni un punt de sutura en un canòdrom. ¿Que què hi fan? Molt senzill. Firmen el resultat de les curses; així, si algun animal pateix qualsevol lesió, el propietari té dret a cobrar la indemnització estipulada. Són veterinaris d'oficina.»

Les apostes no són cares: 50 i 100 pessetes. Es juga al primer i el segon. Els premis, com en les apostes hípiques, estan en funció del volum apostat. Es corre sobre 4 distàncies, en dues categories, i hi ha 16 curses per sessió. La competició més important es fa cada 12 d'octubre al canòdrom de la Meridiana, i hi ha trofeus de la Federació Catalana de Llebrers, del Govern Civil i de l'Ajuntament de Barcelona.

No fa 10 anys encara, hi havia canòdroms a tot l'estat, 16, en total. Ara sols

Exemplar de llebrer abans d'iniciar una cursa. La majoria d'aquests animals són importats d'Irlanda.

queden els dos de Barcelona, el de València i el de Mallorca. El volum de joc que mouen els llebrers a Catalunya, segons la Direcció General del Joc i l'Espectacle de la Generalitat, és al voltant dels 1.000 milions anuals, dels quals uns 80 els recapta la institució catalana en qualitat de taxa de joc. Molt lluny dels 263.000 milions apostats en les màquines escurabutxaques, i més a prop dels 24.000 de la Loto-Ràpid.

La vida en 1 metre quadrat

Els dos canòdroms de Barcelona tenen en plantilla de 300 a 400 llebrers cada un. Els animals pertanyen a 17 quadres, i es deixen, quan no corren, en unes instal·lacions a Santa Coloma, a pocs quilòmetres de Barcelona. Són comptats els propietaris que els tenen en instal·lacions particulars. Un d'aquests és Robert Beltran. «Així puc cuidar d'ells —diu—. En les quadres generals de Santa Coloma els llebrers estan en gàbies d'1 metre quadrat, on

l'animal apenas s'hi pot estirar. Jo tinc unes habitacions de 6 metres quadrats, i un pati de 70x30 metres on els deixo solts a diari.»

Fernando Alegre afirma que hi ha poc amor pels animals, i en el cas dels llebrers la situació s'agreuja. «Si a tu et tinguessin en una gàbia ínfima, on no pots ni moure't, durant tot el dia, i et deixessin solt cada 48 hores per córrer 400 metres, i de nou a la gàbia, i així tota la vida, ¿què en pensaries?» Que és una brutalitat. «Bé, doncs és el que es fa amb els llebrers: una brutalitat.» «Encara hi ha algun propietari —continua Fernando Alegre— que els deixa una estona solts, a diari, perquè facin les seves necessitats, però és l'excepció.» ¿I després? «¿Després? ¿Quan ja no serveixen per córrer? Molt fàcil: els maten. Sí, en laboratoris.»

Els últims de la llista

Quan els llebrers passen pel davant de la tanca, esperitats darrere la llebre,

XII CAMPANYA CARLES SALVADOR

US INFORMEM DEL COMENÇAMENT DE NOUS CURSOS DE LLENGUA I CULTURA DEL PAÍS VALENCIÀ (de tots els nivells i horaris)

Modalitats de cursos:

- Cursos de ritme normal.
- Cursos intensius.
- Cursos per correspondència.

En acabar el curs, els alumnes obtindran un certificat vàlid per a oposicions, contractes de treball, etc.

Informació:

**Centre
Carles Salvador**

València: Moratín, 15, 6a.- C.P. 46002
Tel. (96) 351 17 27

Castelló de la Plana: Enmig, 24, 4a
C.P. 12001 - Tel. (964) 23 75 18

Alacant: Pablo Iglesias, 29, entresol-D
C.P. 03004 - Tel. (965) 2056 67

SALVADOR RODES

La Generalitat catalana assegura que no té constància de maltractament d'animals en els canòdroms.

se sent una vibració esgarrifosa sota els peus: la petjada és instantània i potent. En fixar-se en l'estretor de les potes fa l'efecte que aquestes hagin d'esmicolar-se. «El llebrer —diu Robert Beltran— corre més amb el cervell que amb les potes. La seva obsessió per anar ràpid és tan gran que més d'un animal s'ha trencat una pota en cursa i ha continuat fins a la fi. Sí, és clar que els fa mal, però emeten una queixa momentània i continuen. Sovint, pot més el desig de córrer que la seva capacitat».

Tots els llebrers de pista són importats d'Irlanda, país on la cura amb els animals té una llarga tradició. Fins a tal punt que, a base de generacions i generacions practicant-ne la reproducció, s'han eliminat les malalties canines més corrents; no els cal ni vacunar els gossos. Una volta aquí, tampoc són vacunats, ja que s'afirma que les vacunes els lleven velocitat. Per aquesta raó són útils posteriorment als laboratoris.

A Irlanda, les condicions de vida dels llebrers són incomparables amb les d'aquí. Hi ha grans extensions de terreny on els llebrers poden córrer tant com vulguin; els seus propietaris els cuiden devotament; els veterinaris vigilen qualsevol símptoma de lesió; etc. Com a anècdota direm que en les quadres irlandeses és prohibit fumar: un llebrer podria cremar-se una pota amb la punta de la cigarreta. Les raons de fons, però, són com sempre econòmiques: qui posseeix el millor gos, l'usa de semental, i pot rebre per cada cobriment del gos de 200 a 300 mil pessetes. A part, que els llebrers que els sobren, els exporten. Els venen a americans, alemanys, italians, catalans i valencians. Els preus oscil·len entre 70.000-75.000

pessetes un llebrer normal, i 2 o 3 milions per un de capdavanter. Els fora de sèrie no són venuts a cap preu. «A Irlanda —diu Fernando Alegre— el llebrer és el rei. Aquí és l'últim de la llista».

Lesions i més lesions

Mantenir un llebrer no resulta car. La despesa diària es calcula en 300 pessetes de mitjana. Per guanyar una cursa, el gos rep de 1.900 a 2.900 pessetes, en funció de la distància. En segona categoria, els premis van de 535 a 790 pessetes. No és un negoci excel·lent, mantenir una quadra. Per aquesta causa, les quadres canvien sovint d'amo. Aquests canvis generen unes temporades de desinterès per part del propietari, sobretot en el temps que es perd la il·lusió per mantenir-la i fins que es troba comprador. És quan els llebrers són més mal atesos.

«Que se't lesioni un gos —diu Robert Beltran— significa una despesa addicional. Si no actues per verdader amor als animals, i dels 17 propietaris sóc l'únic que faig això per una afició sentida, sovint te'n despreocupes». És molt comú que gran part dels propietaris sols tinguin cura del llebrer que guanya. La resta els mantenen fins que es lesionen i esdevenen inútils per a les curses. «És tant el desinterès per l'animal —diu Fernando Alegre—, que a vegades un gos es trenca una pota i el propietari sols se n'assabenta a l'endemà, quan l'han de fer córrer i el llebrer no pot». Segons Robert Beltran, «també es descuiden lesions per incultura. Si mai no has tingut gossos, difícilment sabràs quan un d'ells té una lesió, ja que a vegades la

queixa és imperceptible. I aleshores se'l fa córrer i es fa mal de veres».

¿I la llei, què?

De cada 100 llebrers de cursa, de mitjana n'hi ha 30 de baixa. Les lesions són molt freqüents, perquè els animals van sempre al límit. El Dr. Joaquim Camon, professor d'Anatomia i Embriologia de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Bellaterra, que dissecciona anualment de 30 a 40

La Comissaria de Protecció d'Animals va entrar en funcionament el 18 d'octubre d'enguany. La duen un veterinari, un biòleg i tres agents forestals. Reben una mitjana de 20 denúncies diàries; mai cap sobre llebrers.

La Llei de Protecció dels Animals diu en l'article 2, apartat a): «Es prohibeix sotmetre els animals a qualsevol pràctica que els irrogui sofriments o danys injustificats». Article 2, apartat c): Es prohibeix mantenir-los en instal·lacions indegudes des del punt de vista

vascular i muscular molt desenvolupats; perquè són dòcils; i perquè són econòmics». Un llebrer no útil per a les curses es ven per 1.000 o 2.000 pessetes.

«La compra, l'efectuo jo mateix —explica Joaquim Camon— a intermediaris que passen a buscar els animals als propietaris i els venen a la universitat i als laboratoris. Aquí els sedem, els sacrificuem amb una injecció de pentotal, i els conservem a baixa temperatura fins al moment de la dissecció. Sé que aquesta compra no està contemplada per la llei, però el dia que una empresa legalment constituïda existeixi, hi aniré a efectuar la transacció. I quant al sacrifici, molts gossos voldrien una mort com la que nosaltres els donem, ràpida i indolora».

La Llei de Protecció d'Animals diu en l'article 2, apartat i) i j) que «Es prohibeix la venda ambulants d'animals de companyia o altres tipus d'animals fora dels mercats i fires especialitzades».

Per als laboratoris: «Envasos amb sang»

Un dels laboratoris capdavanters en la compra de llebrers per a l'experimentació és l'empresa anomenada Unisol, situada a Viladecans, a 10 quilòmetres de Barcelona, que no fa gaires anys va ser adquirida per una multinacional alemanya. «Abans —diu Robert Beltran— duia els meus llebrers inútils per a les curses als laboratoris de l'Unisol, on n'obtenien el sèrum per a les vacunes. Però, per raons professionals, vaig veure les condicions en què estaven els llebrers i vaig preferir matar-los jo mateix abans que vendre'ls a ells. Estaven en gàbies petitíssimes, en un recinte amb porcs, conills, cobaies, gallines, bens i alguna guineu. Sols hi havia una persona per a tenir-ne cura, i, és clar, l'home no podia de feina. Els tenien en condicions deplorables 2 o 3 mesos, patint. Per a matar-los després. No, no n'hi vaig dur més, de gossos. Per als laboratoris són sols envasos amb sang. I d'això ni parlar-ne». «Ara —diu Beltran— no sé si deu haver canviat la cosa. Prefereixo no saber-ho».

Quant a l'experimentació amb animals, la Llei diu en l'article 2, apartat g), que és «prohibit vendre animals a laboratoris, sense control de l'Administració». El control administratiu, en aquest cas, encara no està regulat. S'espera, per a març de 1989, que la regulació prevista sigui ja efectiva. Mentrestant —i fins ara—, la situació dels llebrers continua igual: carn d'aposta i experimentació. Potser per això tenen la mirada trista. Perquè ells mai no ho farien. □

SALVADOR RODES

Cursa al canòdrom de Barcelona. Segons els experts, el 100% dels llebrers que arriben a la Facultat de Veterinària de Barcelona pateixen lesions traumàtiques.

llebrers, assegura que «el 100% de llebrers que m'arriben pateixen lesions greus, i totes elles de caràcter traumàtic, evidentment causades per la cursa en pista». Les lesions més habituals són els seromes i hèrnies musculars, i les artritis tarsianes i carpianes.

«El curs d'aquestes lesions —diu Joaquim Camon— és agut, molest i dolorós. En una segona fase, i amb la lesió mal curada, deixa de ser dolorosa però es converteix en crònica, sobretot si encara es fa córrer el gos». Sobre les conseqüències de l'engabiament, Camon afirma que «els llebrers adquireixen tics d'avorriment, i per això es llepen una mateixa zona a manera d'hàbit, i es detecta per la producció d'eczemes i alopecies. El que no hi ha dubte és que els gossos de cursa no efectuen mai activitats espontànies i que reben un tractament d'explotació».

Àlex de Juan, cap del Departament de la Fauna de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, afirma que no hi ha constància de maltractament d'animals en els canòdroms. «Actuarem —diu— el dia que hi hagi una denúncia i es comprovi que sigui certa».

higiènic-sanitari». Article 4, apartat 1: «Es prohibeix l'ús d'animals en espectacles si aquests els poden ocasionar sofriment».

Dissecció a la Universitat

Segons la Lliga per a la Protecció d'Animals i Plantes, el tractament que es dona als llebrers «és una salvatjada, tant per l'explotació com per la reclusió en gàbies». També són coneixedors del fet que els llebrers acaben sent sacrificats als laboratoris. «No hi podem fer res, de moment, ja que estem desbordats per altres denúncies».

Al cap del quart any de vida, tots els llebrers són inútils per a les curses. «I tots, absolutament tots, acaben seriosament 'tocats' a causa de les lesions sofertes», diu Fernando Alegre. «Si això no és maltractament...».

Aleshores, els propietaris se'n desfan. Els venen per a l'experimentació. «Tinc un pressupost anual d'1.5 milions de pessetes —diu Joaquim Camon—, i compro llebrers per a disseccionar-los en les classes d'anatomia. I llebrers per diverses raons: perquè tenen els sistemes